

CVIN -
dossier.

(te hou. verslag)

ex.nr.: 1

CVIN-VERGADERING VAN 17 OKTOBER 1991

(BVD-bijdrage)

INHOUDSOPGAVE

- DE CHINESE BELANGSTELLING VOOR WETENSCHAP IN NEDERLAND

Distributie

ex. 1: SGAZ

ex. 2: HIDB

ex. 3: HMID

ex. 4: HMID (KL)

ex. 5: HMID (KLU)

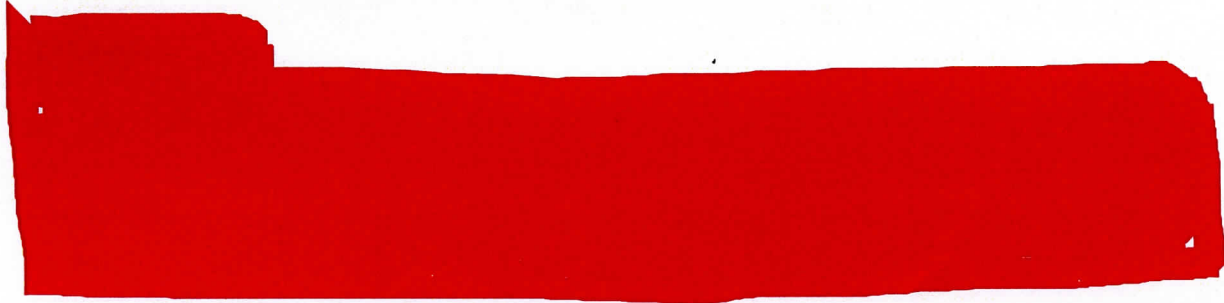
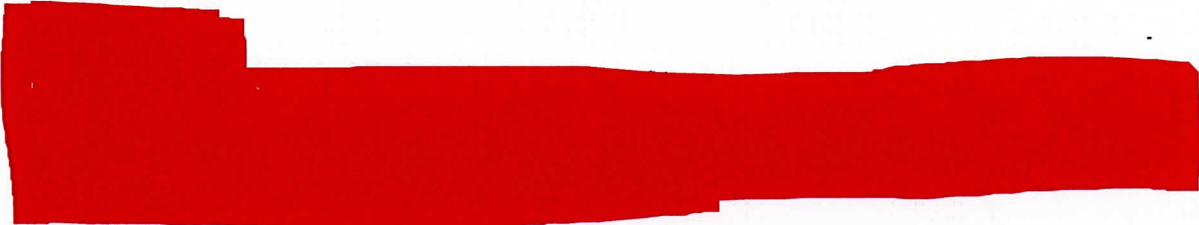
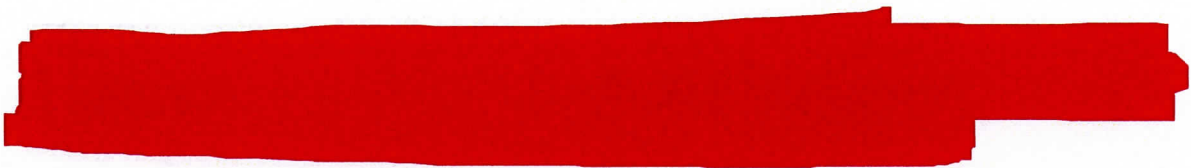
ex. 6: HMID (KM)

ex. 7: BuZa/AMAD

16a

DE CHINESE BELANGSTELLING VOOR WETENSCHAP IN NEDERLAND

Voorgeschiedenis

Omstreeks 1975 maakten Chinese technocraten plannen om de door de Culturele Revolutie opgelopen achterstand te gaan inhalen. Als randvoorwaarde hierbij gold dat China niet afhankelijk zou mogen worden van het buitenland en dat het zo weinig mogelijk zou kosten.

De inventarisatie van wat China nodig had en wat het buitenland op die terreinen in huis had werd na de dood van Mao Zedong voortvarend aangepakt.

De State Science and Technology Commission (SSTC), rechtstreeks ressorterend onder het politburo van de Chinese Communistische Partij, voerde de inventarisatie in China uit en verdeelde zo'n vierduizend wetenschappelijke onderwerpen over de vakministeries. Van daaruit werden de wetenschappelijke instituten van opdrachten voorzien.

Aan deze opdrachten werd door het ministerie van defensie een reeks van eisen op militair gebied toegevoegd na de nederlaag van China in februari 1979 in Vietnam. De wetenschappelijke ontwikkelingen op defensiegebied worden in het kader van de modernisering van China sedertdien bijgehouden door de militaire equivalent van SSTC, de Commission for Science, Technology and Industry for National Defense (COSTIND).

Tezelfdertijd werd geïnventariseerd wat het Westen China te bieden had op de gekozen wetenschappelijke terreinen.

In Nederland werden met de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW), met het ministerie van buitenlandse zaken en met het ministerie van onderwijs overeenkomsten gesloten voor wetenschappelijke uitwisseling.

Historisch verloop

In 1978 kwam voor het eerst een groep van twintig jonge Chinese studenten naar Nederland. Korte tijd later volgde een groep van twaalf, oudere, postgraduates. De jonge, intelligente studenten volgden een gewone universitaire opleiding en vielen in de academische wereld op door hun ijver, discipline en bescheidenheid. Zij hadden op de betrokken Nederlandse wetenschappers een vertederend effect dat deuren opende voor degenen die na hen kwamen.

De Chinese studenten en wetenschappers inventariseerden op grote schaal wat ons land aan kennis te bieden had. Vanwege hun expertise op eigen terrein konden zij gericht zoeken naar datgene waaraan China behoefte had. Op basis hiervan kon (en kan!) vanuit China doelgericht geopteerd worden voor een studie/stageplaats daar waar de gewenste kennis aanwezig is.

Het aantal Chinese studenten/wetenschappers in Nederland is sterk gestegen. In 1984 waren er honderd en in 1990 ruim vierhonderd. Deze stijgende trend zet zich onverminderd voort.

Van belang is de kwalitatieve verandering van deze groep. Ten koste van de "gewone" studenten is het aandeel van de promovendi en van de wetenschappelijk onderzoekers sterk toegenomen. Naar schatting de helft van het totaal aantal Chinese studenten/-wetenschappers behoort tot de laatste twee categorieën. Het aantal aio-plaatsen dat door Chinezen bezet wordt is onevenredig hoog.

Parallel aan deze ontwikkeling beweegt zich de belangstelling van China voor Nederlandse know-how in de richting van steeds meer geavanceerde kennis. Chinese wetenschappers beijveren zich in toenemende mate voor een positie bij de onderzoekscentra en laboratoria van de Nederlandse industriële en wetenschappelijke wereld. Het succes dat zij daarmee hebben danken zij aan hun reputatie betreffende hun arbeidsethos, hun relatief bescheiden salariseisen en hun behoorlijke tot soms zeer goede wetenschappelijk niveau.* Veel van deze Chinese wetenschappers komen niet om bestaande kennis te verwerven. Integendeel. Zij dragen vaak actief bij aan de ontwikkeling van de nieuwste technologie, waardoor zij in de ogen van betrokken functionarissen aandeel hebben in de vooruitgang van ons land op het desbetreffende terrein.

*De eerste twee kwaliteiten verleiden sommigen in de universitaire wereld ertoe aio-plaatsen door Chinese wetenschappers te laten bezetten. Over de wetenschappelijke kwaliteiten van hen zijn de meningen verdeeld.

Een sterk groeiend verschijnsel is de rechtstreekse uitwisseling tussen Chinese en Nederlandse wetenschappers en instituten onderling. De bezoekende Chinese wetenschappers hebben, veelal in opdracht van de Chinese autoriteiten, relaties gelegd met en profielschetsen gemaakt van de Nederlanders waarmee zij samenwerk(t)en. Op basis hiervan worden relaties opgebouwd en in wetenschappelijk verband bezoeken afgelegd en studies gevolgd die geheel buiten het blikveld van de verantwoordelijke Nederlandse overheidsinstanties blijven.*

Afkomst van de Chinese studenten en wetenschappers

Het merendeel van de bezoekende Chinese studenten en wetenschappers is afkomstig uit de wetenschappelijke wereld. Van handelsdelegaties die Nederlandse bedrijven bezoeken maken zo nodig wetenschappers deel uit in dienst van de Chinese industrie. Er is geconstateerd dat een belangrijk deel van de hier aanwezige hooggekwalificeerde wetenschappers uit China direct of indirect is uitgezonden door universiteiten en andere instellingen in handen van het Chinese militaire complex. De uitgezonden wetenschappers hebben de instructie deze militaire binding van hun instituut in het Westen geheim te houden. Voor "buitenlands gebruik" hebben deze universiteiten daarom een civiel klinkende naam.**

**Zo heet de State Defense University te Changsa in het buitenland Changsa Institute for Technology.

[REDACTED]

In dit kader moeten ook de Chinese Academie van Wetenschappen en het Ministry of Astronautics and Aeronautics genoemd worden. De Chinese Academie van Wetenschappen is een conglomeraat van instellingen met dependances in elke universiteitsstad van betekenis. De drie departementen van de academie die zich met fundamenteel onderzoek bezighouden (plasma-onderzoek t.b.v. kernfusie, theoretische kernfysica en laseronderzoek) worden regelmatig ingeschakeld bij Chinese defensie-opdrachten. Veel wetenschappers die naar het Westen worden uitgezonden komen hier onder auspiciën van de Chinese Academie van Wetenschappen. Het Chinese Ministry of Astronautics and Aeronautics heeft veel interesse voor de Westerse ruimtevaarttechnologie. Het verzamelt gegevens door middel van het uitzenden van wetenschappers en door bezoeken aan ons land van handelsdelegaties. Regelmatig bezochte instellingen zijn de TU-Delft, ESTEC en Fokker. Onder het Ministry ressorteren een theoretisch en een praktisch gericht onderdeel. Laatstgenoemde betreft de Great Wall Corporation die voornamelijk voor de defensie-industrie apparatuur bouwt en test. Het theoretische onderdeel is de China Academy of Space Technology (CAST) waar ruimtevaarttechnologie, vooral betreffende satellieten, en ruimte-waarnemingstechnieken worden ontwikkeld.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Naast handelsrelaties en stagiairs in de laboratoria heeft het Nederlandse bedrijfsleven ook Chinezen in dienstbetrekking. Het doel daarvan is om hen, na een grondige bedrijfstraining in te zetten bij het begeleiden van delegaties of om het bedrijf te

[REDACTED]

[REDACTED]

vertegenwoordigen in China. Er zijn aanwijzingen dat de loyaliteit van die Chinezen, die in de ogen van Nederlandse ondernemingen zijn opgenomen in hun bedrijfscultuur, bij China ligt.

[REDACTED]

Overigens is het aangaan van bloeiende handelsbetrekkingen met Nederland geen doel van China. Meestal beperkt men de handelsrelatie tot het kopen van licenties of het starten van een joint-venture waarvan het ondernemersrisico aan Nederlandse zijde ligt en produktie en winst aan Chinese zijde worden gemaakt. Bezoekende Chinese delegaties zijn overwegend verkennend van karakter. Na inventarisatie komt het vaak tot een voor China zo voordelig mogelijke transactie. Voordelig in de zin van te verwerven hoogwaardige technologie. Onder de in ons land verworven technologie valt ook embargogoed (o.a. crypto-apparatuur en "stille" schepsschroeven).

Onderwerpen van Chinese interesse

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

